

Kancelária Národnej rady Slovenskej republiky
Odbor Parlamentný inštitút

Edícia: Porovnávacie analýzy

24/2022

Používanie nepovinného označenia kvality „Horský výrobok“ vo vybraných európskych štátoch

Vypracovala: RNDr. Katarína Kubišová,
Odbor Parlamentný inštitút

Schválila: PhDr. Natália Petranská Rolková, PhD.,
riaditeľka Odboru Parlamentný inštitút

Bratislava
september 2022

Anotácia:

Predkladaný materiál sa zaoberá právnou úpravou a aplikáciou nepovinného označenia kvality „horský výrobok“ pre oblasť mliekarenstva v jednotlivých európskych štátoch. Skúma, či a akým spôsobom tieto štáty prevzali príslušné právne predpisy EÚ, ďalej postup pri povoľovaní používania označenia, všima si register výrobcov používajúcich označenie, kontrolné orgány, marketing a propagáciu, prípadné poskytované dotácie na tieto výrobky a podobne.

Kľúčové slová:

nepovinné označenie kvality OQT, horský výrobok, horské mlieko, povoľovacie konanie, register výrobcov, kontrolné orgány, marketing a propagácia, dotácie.

Postavenie Odboru Parlamentný inštitút definuje § 144 zákona NR SR č. 350/1996 Z. z. o rokovacom poriadku Národnej rady Slovenskej republiky, podľa ktorého Parlamentný inštitút plní informačné, vzdelávacie a dokumentačné úlohy súvisiace s činnosťou NR SR a jej poslancov. Súčasťou odboru je aj Oddelenie Parlamentná knižnica a Oddelenie Parlamentný archív.

V rámci informačnej činnosti Odbor Parlamentný inštitút vydáva spravidla tieto informačno-analytické materiály:

V oblasti vzdelávania Odbor Parlamentný inštitút zastrešuje úvodné inštruktážne semináre najmä pre novozvolených poslancov, účasť Kancelárie NR SR na parlamentnej rozvojovej spolupráci určenej pre zahraničné parlamenty, stážový program pre študentov vysokých škôl, ako aj ďalšiu vzdelávaciu, prednáškovú a publikačnú činnosť.

Materiál slúži výlučne pre poslancov Národnej rady Slovenskej republiky a zamestnancov Kancelárie NR SR a nemôže v plnej miere nahrádzať právne alebo iné odborné poradenstvo v danej oblasti.

Údaje použité v materiáli sú aktuálne k dátumu jeho zverejnenia. Zverejňovanie materiálu je možné iba so súhlasom Odboru Parlamentný inštitút a autorov. Materiál neprešiel jazykovou úpravou.

Všetky iniciatívne materiály PI nájdete na:
<https://www.nrsr.sk/web/?sid=nrsr/kancelaria/pi/oa/materialy/pm>

POUŽÍVANIE NEPOVINNÉHO OZNAČENIA KVALITY „HORSKÝ VÝROBOK“ VO VYBRANÝCH EURÓPSKÝCH ŠTÁTOCH

Anotácia

Predkladaný materiál sa zaoberá právnou úpravou a aplikáciou nepovinného označenia kvality „horský výrobok“ pre oblasť mliekarenstva v jednotlivých európskych štátoch. Skúma, či a akým spôsobom tieto štáty prevzali príslušné právne predpisy EÚ, ďalej postup pri povoľovaní používania označenia, všíma si register výrobcov používajúcich označenie, kontrolné orgány, marketing a propagáciu, prípadné poskytované dotácie na tieto výrobky a podobne.

Kľúčové slová

nepovinné označenie kvality OQT, horský výrobok, horské mlieko, mliečne výrobky, povoľovacie konanie, register výrobcov, kontrolné orgány, marketing a propagácia, dotácie

USE OF THE OPTIONAL "MOUNTAIN PRODUCT" QUALITY LABEL IN SELECTED EUROPEAN STATES

Annotation

The presented material deals with the legal regulation and application of the optional quality term (OQT) "mountain product" for the dairy sector in individual European countries. It examines whether and how these countries have transposed the relevant EU legislation as well as the procedure for authorizing the use of the label, the register of producers using the label, control bodies, marketing and promotion, any subsidies provided for these products, etc.

Key Words

optional quality term OQT, mountain product, mountain milk, dairy products, authorization procedure, producer register, control bodies, marketing and promotion, subsidies

Obsah

1. Úvod	5
2. Zhrnutie.....	8
3. Medzinárodné porovnanie	13
3.1. Štáty, ktoré priamo uplatňujú príslušné nariadenia EÚ bez transpozície do národnej legislatívy.....	13
3.1.1. Rakúsko.....	13
3.2. Štáty, ktoré prispôbili národnú legislatívu na implementáciu nepovinného označenia kvality, alebo sú v procese jej prispôbovania	15
3.2.1. Bulharsko.....	15
3.2.2. Česká republika	16
3.2.3. Francúzsko.....	16
3.2.4. Chorvátsko	19
3.2.5. Nemecko	20
3.2.6. Rumunsko.....	20
3.2.7. Slovinsko.....	23
3.2.8. Taliansko.....	24
3.3. Štáty, ktoré doteraz neprispôbili národnú legislatívu na implementáciu nepovinného označenia kvality.....	26
3.3.1. Grécko	26
3.3.2. Poľsko.....	26
3.3.3. Portugalsko.....	27
3.3.4. Slovenská republika	28
3.3.5. Spojené kráľovstvo	29
3.3.6. Španielsko.....	29
3.3.7. Švédsko	31
4. Záver	32

1. Úvod

Hory predstavujú významnú časť územia Európskej únie, jej obyvateľstva a hospodárstva. Väčšina definícií, vrátane jednej, zriadenej kvôli kompenzácii prirodzeného znevýhodnenia pre horské poľnohospodárstvo (menej priaznivé oblasti – LFA), stanovené v článku 18.1 nariadenia (ES) č. 1257/1999¹, sa spoliehajú na kritériá ako: minimálna nadmorská výška (stanovená medzi 500 m a 1 000 m n. m. pre horské LFA), minimálny priemerný sklon (medzi 15 a 25 percentami) alebo ich kombinácia. Podľa LFA „horské oblasti“ predstavujú 18,5 % z celkového územia EÚ.

V horách čelí poľnohospodárstvo niekoľkým obmedzeniam, súvisiacim s existenciou trvalých prírodných znevýhodnení, ktoré nie je ľahké riešiť investíciami. Nízke teploty a obmedzená dĺžka obdobia pestovania plodín sú spojené so strmými svahmi s menej úrodnými pôdami a potrebou zložitejších strojov a väčšou časovou náročnosťou práce. To má za následok nižšiu produktivitu práce a nižší výnos pôdy. Takéto obmedzenia tiež znamenajú, že poľnohospodári majú menší výber výrobných sektorov, do ktorých môžu investovať. Napokon, farmy sú v priemere menšie ako v nižšie položených oblastiach. Zlá dostupnosť je ďalšou komplikáciou pre horské farmy a ovplyvňuje aj potravinársky priemysel (zvýšené náklady na zber a prepravu, menšie štruktúry znamenajúce menšie úspory z rozsahu).

Existencia tradícií a know-how v oblasti poľnohospodárskej výroby a spracovania potravín v horských oblastiach je príležitosťou pre horské komunity, vrátane synergie s cestovným ruchom. S ohľadom na ľahšiu identifikáciu „horských výrobkov“ na trhu, uzákonili inštitúcie EÚ spoločnú definíciu nepovinného označenia kvality „horský výrobok“ pri označovaní poľnohospodárskych výrobkov.

Dominantnou produkciou v horských oblastiach EÚ je živočíšna výroba: 54 % z celkového obratu horských fariem pochádza z chovu hospodárskych zvierat.

Hlavnými odvetviami chovu hospodárskych zvierat v európskych horských oblastiach sú mliekarenský sektor (28 % z celkového obratu, tri štvrtiny z ktorých súvisí s produkciou kravského mlieka) a sektor mäsa hospodárskych zvierat (16 % z celkového obratu, z toho vyše dve tretiny súvisia s hovädzím a teľacím mäsom). Podiel týchto dvoch sektorov v horskom poľnohospodárstve je vyšší ako priemer v poľnohospodárstve EÚ.

¹ NARIADENIE RADY (ES) č. 1257/1999 zo 17. mája 1999 o podpore rozvoja vidieka z Európskeho poľnohospodárskeho usmerňovacieho a záručného fondu (EPUZF) a ktorým sa menia a rušia niektoré nariadenia. Dostupné na internete: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/1999/1257/oj/?locale=sk> [cit. 23.9..2022]

Kravsé mlieko predstavuje 25 % alebo viac z celkového horského poľnohospodárskeho obratu v Nemecku, Rakúsku, Českej republike, Slovensku, Slovinsku a Francúzsku. Ovčie a kozie mlieko je obzvlášť dôležité v horských oblastiach Grécka (17 % celkového obratu).

Horské oblasti produkujú veľký podiel výrobkov pochádzajúcich od oviec a kôz (34 % mlieka a 25 % mäsa) i od hovädzieho dobytku (9,5 % mlieka a 12 % mäsa), menší podiel majú ostatné živočíšne produkty, ako je bravčové mäso.²

Existujú viaceré dôvody, prečo by spotrebitelia mali byť spoľahlivo informovaní o pôvode horských produktov. Horské poľnohospodárstvo prispieva k udržateľnosti rozvoja horských oblastí a prináša tiež dôležitý sociálny aspekt (podporuje miestne tradície a know-how) a môže mať rozhodujúci priamy vplyv na miestne hospodárstvo, najmä preto, že poľnohospodárstvo a potravinárstvo sú odvetvia, ktoré sú výraznejšie zastúpené v miestnych horských ekonomikách ako na zvyšku územia EÚ, či nepriamo prostredníctvom synergií s turizmom.

V súvislosti so snahou EÚ podporovať lokálne výrobky a zároveň upozorniť spotrebiteľov na tradičné produkty pochádzajúce najmä z členských štátov EÚ vznikli chránené označenia – chránené označenie pôvodu (CHOP), chránené zemepisné označenie (CHZO) a zaručená tradičná špecialita (ZTS).

Aktuálne vznikol režim nepovinného označenia kvality Optional Qualitative term OQT, ktorý má uľahčiť producentom poľnohospodárskych produktov s vlastnosťami alebo charakteristikami predstavujúcimi pridanú hodnotu, aby o tejto vlastnosti alebo charakteristike mohli informovať. Bolo zavedené označenie *horský výrobok* a *produkt ostrovného poľnohospodárstva*.

Podľa nariadenia (EÚ) č. 1151/2012 Európskeho parlamentu a Rady z 21. novembra 2012 o systémoch kvality pre poľnohospodárske produkty a potraviny³:

„s cieľom poskytnúť výrobcom z horských oblastí účinný nástroj na lepšie uvádzanie ich výrobkov na trh a znížiť skutočné riziko uvedenia spotrebiteľa do omylu, pokiaľ ide o horský pôvod výrobkov na trhu, by sa na úrovni Únie mal vymedziť nepovinný výraz kvality pre horské výrobky. Vymedzenie horských oblastí by malo vychádzať zo všeobecných kritérií klasifikácie, ktoré sa používajú na určenie horskej oblasti v nariadení Rady (ES) č. 1257/1999 zo 17. mája 1999 o podpore rozvoja vidieka z Európskeho poľnohospodárskeho usmerňovacieho a záručného fondu (EPUZF)“.

² Santini, F., Guri, F., Gomez y Paloma, S.: Labelling of agricultural and food products of mountain farming. Dostupné na internete (v angličtine): <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC77119> [cit. 26.9.2022]

³ Nariadenie (EÚ) č. 1151/2012 Európskeho parlamentu a Rady z 21. novembra 2012 o systémoch kvality pre poľnohospodárske produkty a potraviny. Dostupné na internete: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:32012R1151&from=EL> [cit. 26.9.2022]

Kritériá pre používanie termínu „horský výrobok“ obsahuje **Delegované nariadenie Komisie (EÚ) č. 665/2014 z 11. marca 2014 , ktorým sa dopĺňa nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1151/2012, pokiaľ ide o podmienky používania nepovinného výrazu kvality „horský výrobok“⁴**. Podľa článku (1) tohto nariadenia:

„1. Výraz „horský výrobok“ sa môže vzťahovať na výrobky vyprodukované zvieratami v horských oblastiach, ako sa vymedzuje v článku 31 ods. 2 nariadenia (EÚ) č. 1151/2012, a spracované v týchto oblastiach.

2. Výraz „horský výrobok“ sa môže vzťahovať na výrobky zo zvierat, ktoré sa chovajú aspoň dve tretiny ich života v týchto horských oblastiach, ak sú výrobky spracované v týchto oblastiach.

3. Odchyľne od odseku 2 sa výraz „horský výrobok“ môže vzťahovať na výrobky zo sezónne presúvaných zvierat, ktoré boli chované aspoň jednu štvrtinu ich života spásaním pasienkov v horských oblastiach v rámci sezónneho presunu.“

Podľa článku (2):

„Na účely článku 31 ods. 1 písm. a) nariadenia (EÚ) č. 1151/2012 sa krmivá pre hospodárske zvieratá považujú za pochádzajúce hlavne z horských oblastí, ak podiel ročnej výživy zvierat, ktorú nemožno vyrobiť v horských oblastiach, vyjadrený ako percentuálny podiel sušiny nepresahuje 50 % a v prípade prežúvavcov 40 %.“

Článok (6) stanovuje:

„Spracovateľské operácie mimo horských oblastí

1. Odchyľne od článku 31 ods. 1 písm. b) nariadenia (EÚ) č. 1151/2012 a článku 1 ods. 1 a 2 tohto nariadenia sa tieto spracovateľské operácie môžu vykonávať mimo horských oblastí pod podmienkou, že vzdialenosť od predmetnej horskej oblasti nepresahuje 30 km:

a) spracovateľské operácie pri výrobe mlieka a mliečnych výrobkov v spracovateľských zariadeniach existujúcich 3. januára 2013....

2. Pokiaľ ide o výrobky spracované na ich území, členské štáty môžu stanoviť, že výnimka v odseku 1 písm. a) sa neuplatní alebo že sa spracovateľské zariadenia musia nachádzať vo vzdialenosti, ktorá sa určí, menej než 30 km od predmetnej horskej oblasti.“

⁴ Delegované nariadenie Komisie (EÚ) č. 665/2014 z 11. marca 2014 , ktorým sa dopĺňa nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1151/2012, pokiaľ ide o podmienky používania nepovinného výrazu kvality „horský výrobok“. Dostupné na internete: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=CELEX%3A32014R0665> [cit. 26.9.2022]

2. Zhrnutie

Od prijatia uvedených právnych noriem EÚ sa niekoľko štátov posunulo vpred v oblasti implementácie nepovinného označenia kvality OQT na národnej úrovni. Delegovaný akt poskytol určitý manévrovací priestor členským štátom pri implementácii tohto termínu.

Aby sa predišlo podvodnému zneužitiu označenia „horského produktu“, členské štáty musia zriadiť kontrolnú schému na monitorovanie používania OQT. To znamená, že musia definovať postupy pre farmárov používajúcich OQT a musia určiť organizáciu zodpovednú za kontrolu používania označenia.

Na základe implementácie OQT existujú tri typy členských štátov:

1. štáty, ktoré priamo uplatňujú nariadenie EÚ (Rakúsko);
2. štáty, ktoré sú v procese prispôbovania svojich vnútroštátnych zákonov nariadeniu EÚ (Francúzsko, Nemecko, Taliansko, Rumunsko, Slovinsko, Česká republika, Bulharsko, Chorvátsko);
3. štáty, ktoré ešte neprispôbili svoje vnútroštátne zákony danému nariadeniu (Portugalsko, Španielsko, Spojené kráľovstvo/Škótsko, Grécko, Cyprus, Slovensko, Poľsko, Fínsko a Švédsko).⁵

⁵ IMPLEMENTATION OF THE EU OPTIONAL QUALITY TERM “MOUNTAIN PRODUCT” WHERE DO WE STAND IN THE DIFFERENT MEMBER STATES? (2020) Dostupné na internete (v angličtine): https://www.euromontana.org/wp-content/uploads/2020/06/2020-05-26-Implementation-of-the-OQT_EN.pdf [cit. 26.9.2022] (ďalej tiež štúdia Mountain product)

Porovnávací analýza: Používanie nepovinného označenia kvality „Horský výrobok“
vo vybraných európskych štátoch

Tab. 1

Štát	zastúpenie horských oblastí v %	Adaptácia do vnútroštátnych právnych predpisov	Výnimka na vzdialenosť spracovania	Postup na povoľovanie označenia	Register používateľov
Bulharsko	38,1%	vyhláška č. 4/28.05.2019	nevyužitá pre oblasť mliekarenstva	systém schvaľovania pred začatím používania	verejný register výrobcov používajúcich označenie „horský výrobok“, ktorý je zverejnený na webovej stránke ministerstva poľnohospodárstva, potravinárstva a lesníctva
Česká republika	20,4%	existujúca legislatíva o OQT zahŕňa aj horské produkty	nie	vyhlásenie o používaní adresované ministerstvu pôdohospodárstva	ministerstvo sleduje používateľov označenia
Francúzsko	23,1%	vyhláška č.2015-1246 o symboloch na označenie kvality a pôvodu technické pokyny DGPAAT/SDOE/2014-579	nie	bez autorizácie	nie je
Grécko	49,3%	zatiaľ nie	nie	nie je	nie je
Chorvátsko	20,1 %	zákon o označovaní pôvodu, chránenom zemepisnom označení, označení zaručených tradičných poľnohospodárskych a potravinárskych produktov a nepovinnom označení kvality „horský výrobok“	zatiaľ nie je známe	vyplnenie formuláru výrobcami a posúdenie komisiou	zatiaľ nie je
Nemecko	2,4 % (10 % v Bavorsku)	adaptácia zákona o potravinárskych špecialitách (18/6164 Lebensmittelspezialitätengesetz)	nie	nie je	nie je
Poľsko	1,7%	zatiaľ nie	nie	nie je	nie je
Portugalsko	43,0%	zatiaľ nie	nie	nie je	nie je
Rakúsko	70,5%	nie	nie	nie je	nie je

Porovnávací analýza: Používanie nepovinného označenia kvality „Horský výrobok“
vo vybraných európskych štátoch

Štát	zastúpenie horských oblastí v %	Adaptácia do vnútroštátnych právnych predpisov	Výnimka na vzdialenosť spracovania	Postup na povoľovanie označenia	Register používateľov
Rumunsko	29,9%	rozhodnutie č. 506 pre definovanie inštitucionálneho rámca a opatrení na implementáciu nariadenia č. 665/2014 nariadenie ministerstva pôdohospodárstva č. 52/2017	nevyužitá	analýza žiadostí a vydávanie oprávnení na miestnej úrovni	Národný register horských produktov
Slovenská republika	45,3%	zatiaľ nie	nie	nie je	nie je
Slovinsko	63,2%	Zákon o poľnohospodárstve (Ú. v. č. 26/14) Pravidlá pre systémy kvality pre poľnohospodárske výrobky a potraviny (Ú. v. č. 23/15)	nie	oznámenie o používaní zaslané ministerstvu	ministerstvo sleduje používanie označenia
Spojené kráľovstvo	nie sú definované	nie	nie	nie je	nie je
Španielsko	40,7%	nie	nie	nie je	nie je
Taliansko	47,5%	vyhláška z 26. júla 2017 vyhláška z 20. júla 2018 vyhláška z 2. augusta 2018	áno, do 10 km pre mliekarstvo	oznámenie o používaní zaslané miestnej správe	miestna správa zasiela zoznam výrobcov ministerstvu

Zdroj: štúdia: IMPLEMENTATION OF THE EU OPTIONAL QUALITY TERM “MOUNTAIN PRODUCT” WHERE DO WE STAND IN THE DIFFERENT MEMBER STATES? (2020) Dostupné na internete (v angličtine): https://www.euromontana.org/wp-content/uploads/2020/06/2020-05-26-Implementation-of-the-OQT_EN.pdf [cit. 26.9.2022], spracovala a upravila autorka

Porovnávací analýza: Používanie nepovinného označenia kvality „Horský výrobok“
vo vybraných európskych štátoch

Tab. 2

Štát	Orgán kontroly	Pravidlá na formát označenia	Používanie označenia	Marketing & propagácia	Dotácie	Štúdie o benefitoch
Bulharsko	Bulharská agentúra pre bezpečnosť potravín	národné logo	nie sú informácie	-	-	-
Česká republika	Štátna veterinárna správa (živočíšne produkty)	nie	nie sú informácie	-	nie sú	-
Francúzsko	kompetentný správny orgán na miestnej úrovni	nie	niekoľko produktov používa OQT	nie je špeciálny marketing pre horské výrobky	dotácie EÚ pre znevýhodnené oblasti; pomoc pre chovateľov dojného dobytká (horský aj mimo hôr); pomoc pre chovateľov oviec	nie sú známe
Grécko	nie je	nie	nie sú informácie	-	dotácie EÚ pre znevýhodnené oblasti	-
Chorvátsko	výbor zložený z 3 členov: zástupca min. pôdohospodárstva, potravinový inšpektor a zástupca Chorvátskej akreditačnej agentúry	nie	nie sú informácie	-	-	-
Nemecko	orgán, zodpovedný za kontrolu kvality potravín	nie	zatiaľ sa nepoužíva	-	-	-
Poľsko	nie je	nie	nie sú informácie	v režii výrobcov	nie sú	Poľský červený dobytok a horské ovce a ich produkty ako bioindikátory poľskej časti kultúrneho dedičstva Karpát
Portugalsko	nie je	nie	nie sú informácie	-	-	-

Porovnávací analýza: Používanie nepovinného označenia kvality „Horský výrobok“
vo vybraných európskych štátoch

Štát	Orgán kontroly	Pravidlá na formát označenia	Používanie označenia	Marketing & propagácia	Dotácie	Štúdie o benefitoch
Rakúsko	Ministerstvo pôdohospodárstva	nie	Almmilch	-	dotácie EÚ pre znevýhodnené oblasti; dotácie na privedenie zvierat na horské pastviny počas leta; agroenvironmentálne platby za prácu navyše – pasenie zvierat	nie sú známe
Rumunsko	Úrad na ochranu spotrebiteľa	áno	573 výrobcov	Národná agentúra pre horské oblasti; národné logo a register výrobcov; silná mediálna kampaň	-	-
Slovenská republika	nie je	nie	nie sú informácie	v réžii výrobcov	dotácie EÚ pre znevýhodnené oblasti (Program rozvoja vidieka)	-
Slovinsko	Národná správa pre bezpečnosť potravín, veterinárny sektor a ochranu rastlín	nie	nie v mliekarenskom sektore	v réžii výrobcov	podpora produkcie mlieka vo vysokohorských oblastiach	nie sú známe
Spojené kráľovstvo	nie je	nie	nie sú informácie	-	podpora pre znevýhodnené oblasti	-
Španielsko	nie je	nie	nie sú informácie	ministerstvo pôdohospodárstva vypracovalo kampane na podporu obchodu s horskými výrobkami	nie sú	nie sú známe
Taliansko	trh	áno	615 horských výrobkov (2020)	-	-	-

Zdroj: štúdia Mountain product; požiadavka ECPRD č. 5117 Mountain milk (jún 2022), dostupná na internete: <https://ecprd.secure.europarl.europa.eu/ecprd/private/page/home> (uzavretá databáza) [cit. 26.9.2022]; spracovala a upravila autorka

3. Medzinárodné porovnanie

3.1. Štáty, ktoré priamo uplatňujú príslušné nariadenia EÚ bez transpozície do národnej legislatívy

3.1.1. Rakúsko⁶

Pri pokrytí 73,4 % jeho územia a 54,7 % jeho poľnohospodársky využívaného územia pohoriami, produkcia horských produktov v Rakúsku predstavuje veľkú časť celkovej poľnohospodárskej produkcie krajiny (38,1 %).

Adaptačný proces na národnej úrovni: Neboli prijaté osobitné právne predpisy na vnútroštátnej úrovni, a preto sa nebude definovať ani výnimka. Teda spracovanie mimo horských oblastí bude povolené za predpokladu, že vzdialenosť predmetnej oblasti od hôr nepresahuje 30 km.

Postup pri autorizácii použitia: Žiadne špecifické predbežné schvaľovanie nie je potrebné. Farmári môžu priamo používať OQT, pokiaľ sú rešpektované dané kritériá. Nie sú povinní byť zaregistrovaní v akomkoľvek zozname.

Kontrolný systém proti podvodom: Oficiálny systém kontroly bol dohodnutý medzi rôznymi ministerstvami. Ministerstvo zdravotníctva prevzalo kontrolu a sledovanie potravín, ktoré sa dostanú na pulty predajní podľa ustanovení nariadenia FIC (prevencia proti zavádzaniu konečného spotrebiteľa). Ministerstvo pôdohospodárstva prevzalo kontrolu implementácie požiadaviek nariadenia č. 665/2014.

Na uľahčenie vývoja kontrolného systému, čo sa javí ako hlavný dôvod oddialenia implementácie OQT v rôznych krajinách, Rakúska komora pre poľnohospodárstvo a AMA (Rakúska federálna marketingová agentúra) vyvinuli spoločne s bavorským ministerstvom poľnohospodárstva a správou Južného Tirolska príručku zameranú na požiadavky na krmivá, aby sa výrobok považoval za horský produkt. Tieto požiadavky boli vyvinuté s pomocou špecialistov z Talianska, Rakúska a Nemecka a sú založené na pragmatickej korelácii medzi počtom kráv na hektár a vzťahom medzi príjmom zelenej biomasy a príjmom krmiva.

Pravidlá pre používaný formát: AMA vyvíja špeciálne logo pre označenie horských produktov. Logo obsahuje pojem „horský výrobok“. Kontrola používania loga bude založená na súkromnej certifikačnej schéme, ktorá je v súlade s oficiálnymi požiadavkami EÚ.

⁶ Informácie sú čerpané zo štúdie: IMPLEMENTATION OF THE EU OPTIONAL QUALITY TERM “MOUNTAIN PRODUCT” WHERE DO WE STAND IN THE DIFFERENT MEMBER STATES? (2020) Dostupné na internete (v angličtine): https://www.euromontana.org/wp-content/uploads/2020/06/2020-05-26-Implementation-of-the-OQT_EN.pdf [cit. 26.9.2022] (štúdia Mountain product) a z Požiadavky ECPRD č. 5117 Mountain milk (jún 2022). Dostupné na internete: <https://ecprd.secure.europa.eu/ecprd/private/page/home> (uzavretá databáza) [cit. 26.9.2022]

Používanie OQT výrobcami: Zatiaľ čo na začiatku roka 2019 prejavili výrobcovia záujem o toto logo, nakoniec sa zatiaľ v praxi veľmi nevyužívalo. Predpokladá sa, že sa bude s najväčšou pravdepodobnosťou používať pre mliečne výrobky, hovädzie, jahňacie mäso i pre ovocie a zeleninu.

Začiatkom roka 2016 začala poskytovať služby asociácia s názvom SVGH („Serviceverein Geschützte Bezeichnungen für Lebensmittel“⁷) pre všetky označenia pôvodu a kvality (geografické označenia + OQT). Toto združenie je financované prostredníctvom Opatrenia rozvoj vidieka a malo by pomáhať farmárom, ktorí chcú využívať označenie „horský výrobok“. Združenie tiež pomáha členom so súdnymi a správnymi otázkami, ochranou duševného vlastníctva, marketingom a propagáciou a zároveň pomáha záujemcom o používanie OQT s vyplnením žiadostí.

Príklady používania označenia: V roku 2018 vznikla súkromná iniciatíva najväčšieho mliekarenského družstva s čerstvým mliekom v sklenených fľašiach (na jedno použitie) s obsahom prírodného tuku, označeného „Almmilch“, ktorá zaznamenala veľký úspech a mlieko bolo rýchlo vypredané, hoci spotrebiteľská cena bola 1,49 €/liter. Takže aj na základe tejto pozitívnej praktickej skúsenosti by sa mali vypracovať špecifické pokyny a navrhnuť logo.

Vo všeobecnosti je jednou z hlavných obáv možné zneužívanie názvov horských produktov bez uplatnenia potrebných kritérií daných legislatívou.

Dotácie pre chovateľov/výrobcov/spracovateľov: Neexistujú žiadne špeciálne dotácie pre producentov horského mlieka, iba dotácie pre poľnohospodárov v znevýhodnených a horských oblastiach vo všeobecnosti alebo dotácie na privedenie zvierat na horské pastviny počas leta (spojené platby za hovädzí dobytok/ovce/kozy a agroenvironmentálne platby za prácu navyše – pasenie zvierat).

Štúdie o benefitoch: Nie sú známe.

⁷ Serviceverein Geschützte Bezeichnungen für Lebensmittel. Dostupné na internete (v nemčine): <https://www.svggh.at/> [cit. 26.9.2022]

3.2. Štáty, ktoré prispôbili národnú legislatívu na implementáciu nepovinného označenia kvality, alebo sú v procese jej prispôbovania

3.2.1. Bulharsko⁸

38,1 % územia Bulharska je hornatých, 7,9 % poľnohospodársky využívaného územia je v horách a 6,35 % z celkového množstva potravín sa vyrába v horských oblastiach.

Adaptačný proces na národnej úrovni: Dňa 28. mája 2019 bulharské ministerstvo poľnohospodárstva, potravinárstva a lesníctva vydalo vyhlášku č. 4/28.05.2019 o podmienkach a postupe pre používanie voliteľného kvalitatívneho označenia „horský výrobok“ a pre kontrolu jeho používania.

Bulharsko sa rozhodlo využiť existujúcu možnosť výnimky; teda zabitie zvierat a krájanie a vykosťovanie jatočných tiel sa môže uskutočniť mimo horských oblastí, za predpokladu, že vzdialenosť predmetnej oblasti od hôr nepresahuje 30 km.

Postup pri autorizácii použitia: Poľnohospodári musia pred začatím používania OQT predložiť žiadosť na regionálny odbor pre bezpečnosť potravín. Po kontrole dokladov a kontrole na mieste musí byť farmár zapísaný do verejného registra výrobcov, používajúcich OQT „horský výrobok“, ktorý je zverejnený na stránke ministerstva poľnohospodárstva, potravinárstva a lesníctva.

Kontrolný systém proti podvodom: bulharská Agentúra pre bezpečnosť potravín má na starosti primerané kontroly.

Pravidlá pre používaný formát: Ak sa použije označenie na obale výrobku, musí byť sprevádzané národným logom schváleným vyhláškou.

Prevzatie OQT výrobcami: neexistujú informácie o využívaní OQT zo strany výrobcov, ale vydanie povolenia vopred by malo uľahčiť sledovanie toho, kto sú výrobcovia používajúci OQT.

⁸ Informácie sú čerpané zo štúdie Mountain product

3.2.2. Česká republika⁹

20,4 % územia Českej republiky pokrývajú hory a tieto oblasti predstavujú 11,4 % jeho poľnohospodársky využívaného územia. 7,23 % českej poľnohospodárskej produkcie pochádza z horských oblastí, čo predstavuje 1,3 % horskej produkcie EÚ.

Adaptačný proces na národnej úrovni: V roku 2011 Česká republika prispôsobila svoju legislatívu zavedeniu OQT vo všeobecnosti a od roku 2014 toto označenie zahŕňa aj „horské produkty“ ako jeden z OQT. Pojem „horský výrobok“ môže byť priradený k produktu ako dodatočná informácia, pokiaľ sa výrobok vyrába v horách a spĺňa kritériá vymedzené príslušnými nariadeniami EÚ.

Česká republika nevyužila možnosť výnimky na vzdialenosť spracovania mimo horských oblastí.

Postup pri autorizácii použitia: Každý výrobca, ktorý chce používať OQT, musí o to požiadať ministerstvo pôdohospodárstva.

Kontrolný systém proti podvodom: Sú dva orgány kontrolujúce používanie označenia: Štátna veterinárna správa zodpovedná za živočíšne produkty a Česká poľnohospodárska a potravinárska inšpekcia zodpovedná za rastlinné produkty.

Pravidlá pre používaný formát: V súčasnosti nie je definované ani predpísané žiadne logo, ani požiadavky na veľkosť písma, ktoré sa používa na označovanie horského produktu.

Prevzatie OQT výrobcami: Zatiaľ neboli zaregistrovaní výrobcovia, používajúci označenie „horský výrobok“. Väčšina výrobcov, ktorí používajú OQT, používa označenie „Česká potravina“ a „Regionálny produkt“ podporované národnou vládou prostredníctvom konkrétnych kampaní.

Dotácie pre chovateľov/výrobcov/spracovateľov: Nie sú žiadne osobitné dotácie pre chovateľov/výrobcov/spracovateľov horského mlieka a výrobkov z neho.

3.2.3. Francúzsko¹⁰

Horské oblasti predstavujú 23,1 % územia Francúzska a 14,5 % poľnohospodársky využívaného územia je v horách. Francúzsko predstavuje 18,3 % horskej produkcie EÚ potravín. Výroba horských produktov vo Francúzsku pokrýva 8,5 % celkovej poľnohospodárskej produkcie EÚ v horskom prostredí. Francúzsko a Taliansko sú dve z EÚ krajín, ktoré už mali zákon upravujúci používanie výrazu „horský výrobok“. Po prijatí nariadení EÚ museli byť tieto zákony revidované.

⁹ Informácie zo štúdie Mountain product a požiadavka ECPRD č. 5117 Mountain milk (jún 2022)

¹⁰ Tamže

Adaptačný proces na národnej úrovni: Dňa 7. októbra 2015 francúzske ministerstvo poľnohospodárstva vydalo vyhlášku č.2015-1246 o symboloch na označenie kvality a pôvodu¹¹. Vyhláška zaviedla dva odlišné prípady:

- Pre potravinárske výrobky uvedené v Prílohe I Zmluvy o fungovaní Európskej únie, ako sa uvádza v článku 31 nariadenia (EÚ) č. 1151/2012, by malo byť použité európske označenie „horský výrobok“
- Pre nápoje a iné nepotravinárske poľnohospodárske výrobky (napríklad voda), ktoré nepodliehajú nariadeniam EÚ a boli zahrnuté v predchádzajúcich francúzskych právnych normách pojem „horský výrobok“ (podľa pôvodnej legislatívy) zostáva zachovaný.

Technické pokyny DGPAAT/SDOE/2014-579 podrobne špecifikujú používanie symbolov EÚ a národných symbolov.

Francúzsko nevyužilo možnosť znížiť vzdialenosť spracovania od horskej oblasti.

Postup pri autorizácii použitia: Pre obe označenia – EÚ a národné, výrobcovia už nebudú potrebovať autorizáciu pred začatím ich používania (ako to bolo v prípade podľa predchádzajúcej národnej legislatívy). Napriek tomu sa vyzývajú, aby informovali DRAAF (Regionálne riaditeľstvo zodpovedné za poľnohospodárstvo, potravinárstvo a lesníctvo v každom francúzskom regióne), že toto označenie používajú.

Kontrolný systém proti podvodom: Kontrolu vykonáva príslušný správny orgán (DGCCRF: Generálne riaditeľstvo pre hospodársku súťaž, spotrebiteľské záležitosti a kontrolu podvodov) na miestnej úrovni.

Pravidlá pre používaný formát: Neexistujú špecifické požiadavky k formátu označenia.

Používanie OQT výrobcami: Mnohí Francúzi boli už v minulosti zvyknutí na produkty označené predchádzajúcimi označeniami a teraz rozoznávajú EÚ OQT. Avšak v dôsledku absencie národného registra je zložitejšie získať úplný obraz o počte výrobcov a počte produktov, ktoré toto označenie využívajú.

Príklady používania označenia: Mont Lait (horské mlieko) pre mliečne výrobky a Origine montagne (horský pôvod) pre výrobky z bravčového mäsa sú dva konkrétne prípady implementácie OQT výrobcami týchto produktov.

Mont lait¹² pochádza výhradne z podnikov nachádzajúcich sa v horských oblastiach, ktoré sami produkujú viac ako 60 % krmiva pre stáda. Spracovateľské spoločnosti sa tiež nachádzajú v tejto horskej oblasti.

¹¹ Ordonnance n° 2015-1246 du 7 octobre 2015 relative aux signes d'identification de l'origine et de la qualité. Dostupné na internete (vo francúzštine): <https://www.legifrance.gouv.fr/loda/id/JORFTEXT000031279415/> [cit. 26.9.2022]

¹² Mont lait. Dostupné na internete (vo francúzštine): <https://www.montlait.fr/> [cit. 26.9.2022]

V roku 2010 bola vytvorená Asociácia horských producentov mlieka (APLM), ktorá vlastní značku Mont Lait. Toto združenie umožnilo rozvíjať vyvážené partnerstvo medzi výrobcami a spracovateľmi, ale aj k zvýšiť povedomie širokej verejnosti. APLM riadi redistribúciu finančnej návratnosti výrobcom prostredníctvom zberu 0,10 € za liter predaného mlieka. Z tohto APLM vráti 0,03 € za liter spoločnostiam, ktoré vyrábajú Mont Lait produkty, ako kompenzáciu za zvýšené náklady na hospodárenie v horských oblastiach. Každý predaný kus syra Raclette (400 gramov) Mont Lait generuje 0,36 € v prospech spoločnosti APLM. Každý predaný blok (250 gramov) masla Mont Lait generuje 0,55 € v prospech spoločnosti Asociácia horských producentov mlieka.

Prístup Mont Lait preto podporuje celý horský mliekarenský sektor a je modelom sociálnej ekonomiky.

Marketing a propagácia: Tieto produkty nie sú špeciálne propagované. Existujú reklamné a osvetové kampane o mliečnych výrobkoch ako celku, ale nie konkrétne o mlieku alebo horskom mlieku.

Často propagovaným aspektom mliečnych výrobkov je skutočnosť, že zvieratá sú chované pod holým nebom na pastvinách a podáva sa im zdravá strava.

Dotácie pre chovateľov/výrobcov/spracovateľov: Horské oblasti sú jedným z troch typov oblastí považovaných za „menej priaznivé“ a poľnohospodári v týchto oblastiach majú nárok na kompenzačnú pomoc z Európskej únie.

Určitá pomoc existuje pre poľnohospodárov a výrobcov mlieka. Ide najmä o pomoc pre dojný dobytok, ktorá obsahuje pomoc na horské aj nehorské mlieko. Existuje aj pomoc pre chov oviec, ale týka sa to producentov mlieka aj mäsa.

Štúdie o benefitoch: Nie sú známe.

3.2.4. Chorvátsko¹³

Až 20,97% územia Chorvátska má nadmorskú výšku 500 m n. m. resp. vyššiu.

Adaptačný proces na národnej úrovni: Národné ministerstvo poľnohospodárstva, ktoré je zodpovedné za implementáciu OQT v Chorvátsku ešte úplne neprispôsobilo svoju politiku nariadeniu EÚ pre horské produkty. Napriek tomu sa proces už začal. Od 1. januára 2019 začal platiť nový zákon o označovaní pôvodu, chránenom zemepisnom označení, označení zaručených tradičných poľnohospodárskych a potravinárskych produktov a nepovinnom označení kvality „horský výrobok“ (ďalej len „zákon o nepovinnom označení kvality“)¹⁴ a boli vytvorené národné legislatívne opatrenia pre implementovanie chráneného označenia pôvodu, chráneného zemepisného označenia a zaručených tradičných poľnohospodárskych a potravinárskych produktov a tiež pre nepovinné označenie kvality „horský výrobok“ (články 21, 22 a 25, týkajúce sa horských produktov).

Zatiaľ sa neuvažovalo o znížení 30 km vzdialenosti spracovateľských podnikov od hôr.

Postup pri autorizácii použitia: Potenciálni žiadatelia musia vyplniť formulár v prílohe XIII zákona o nepovinnom označení kvality, kde podrobne uvádzajú spracovávané suroviny, ako aj spôsob spracovania a odôvodňujú, prečo môžu mať úžitok z používania označenia horské produkty. Potom komisia vytvorená v rámci ministerstva pôdohospodárstva musí potvrdiť možné použitie tohto označenia pred výrobcom predtým, ako je dovolené ho používať.

Kontrolný systém proti podvodom: Prílohy IX a X zákona o nepovinnom označení kvality špecifikujú dokumenty, ktoré majú vyplňať hodnotitelia, keď prídu na miesto a kontrolujú, či sú splnené požiadavky pre OQT. Kontroly vykonáva výbor, zložený z troch členov: zástupca ministerstva pôdohospodárstva, potravinový inšpektor a zástupca Chorvátskej akreditačnej agentúry.

Pravidlá pre používaný formát: Doteraz nebolo zavedené národné logo.

Používanie OQT výrobcami: Zatiaľ nie sú dostupné informácie o využívaní označenia zo strany výrobcov, ale udeľovanie predbežného povolenia by malo uľahčiť sledovanie toho, kto sú používatelia OQT.

¹³ Informácie sú čerpané zo štúdie Mountain product

¹⁴ NN 38/2019 (12.4.2019.), Pravidelnik o zaštićenim oznakama izvornosti, zaštićenim oznakama zemljopisnog podrijetla i zajamčeno tradicionalnim specijalitetima poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda i neobveznom izrazu kvalitete »planinski proizvod. Dostupné na internete (v chorvátskom jazyku): https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/full/2019_04_38_786.html [cit. 14.9.2022]

3.2.5. Nemecko¹⁵

Horské oblasti pokrývajú 2,4 % územia Nemecka a 1,8 % nemeckého poľnohospodársky využívaného územia. Poľnohospodárska produkcia horských oblastí predstavuje 3,6 % celkovej poľnohospodárskej produkcie krajiny.

Adaptačný proces na národnej úrovni: Spolková vláda prispôbila Zákon o potravinárskych špecialitách (Lebensmittelspezialitätengesetz) legislatíve EÚ s cieľom integrovať OQT do spolkovej legislatívy (nadobudol účinnosť v januári 2016). V súčasnosti neexistuje žiadny ďalší spolkový právny predpis o horských produktoch v Nemecku.

Nemecká vláda sa rozhodla nedefinovať výnimku pre spracovateľské kapacity mimo horských oblastí.

Postup pri autorizácii použitia: Nariadenie (EÚ) č. 1151/2012 a delegované nariadenie (EÚ) č. 665/2014 sa priamo uplatňuje a nie je potrebné žiadne ďalšie schvaľovanie.

Kontrolný systém proti podvodom: V prípade použitia OQT, orgán, zodpovedný za kontrolu kvality potravín, monitoruje prípady zneužitia a využíva primerané administratívne sankcie.

Používanie OQT výrobcami: Niektoré bavorské spracovateľské spoločnosti začali v novembri 2015 ponúkať cenovú prémie za mlieko vyrobené v horských oblastiach (+1 ct/l). Napriek tomu, označenie „horský výrobok“ sa v Nemecku veľmi nepoužíva.

3.2.6. Rumunsko¹⁶

29,9 % územia Rumunska je hornatých a 19,7 % rumunskej poľnohospodársky využívaných plochy sa nachádza v horských oblastiach. 9,15 % rumunskej poľnohospodárskej výroby sa vyprodukuje v horských oblastiach, čo predstavuje 0,7 % horskej výroby EÚ. Rumunské horské regióny sú oblasťou s významným ekonomickým, sociálnym, kultúrnym a environmentálnym potenciálom.

Adaptačný proces na národnej úrovni: V júli 2016 vydala vláda svoje rozhodnutie č. 506/2016, ktorým sa ustanovuje inštitucionálny rámec a opatrenia na vykonávanie delegovaného nariadenia Komisie (EÚ) č. 665/2014 z 11. marca 2014, ktorým sa dopĺňa nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) o podmienkach používania OQT „horský výrobok“ v znení zmien a doplnení¹⁷, ktorým definovala inštitucionálny rámec a opatrenia na implementáciu nariadenia č. 665/2014. V marci 2017 ministerstvo pôdohospodárstva vydalo nariadenie č. 52/2017 schvaľujúce postup overovania zhody údajov obsiahnutých

¹⁵ Informácie sú čerpané zo štúdie Mountain product

¹⁶ Informácie sú čerpané zo štúdie Mountain product a z požiadavky ECPRD č. 5117 Mountain milk (jún 2022)

¹⁷ Rozhodnutie č. 506/2016 z 20. júla 2016. Dostupné na internete (v rumunčine):

<https://legislatie.just.ro/Public/DetaliuDocument/180412> [cit. 10.9.2022]

v špecifikácii s cieľom udeliť právo používať OQT „horský výrobok“ a overovať dodržiavanie európskych a vnútroštátnych právnych predpisov hospodárskymi subjektmi, ktoré získali oprávnenie používať tento termín, v znení neskorších zmien a doplnení¹⁸, ktoré schválilo postup pre tých, čo chcú používať označenie horský výrobok.

Horské územie je územie vymedzené podľa vyhlášky ministra pôdohospodárstva a rozvoja vidieka č. 97/1332/2019 a predsedu vlády, ministra regionálneho rozvoja a verejnej správy o schválení klasifikačných kritérií a zozname lokalít v horskej oblasti¹⁹.

Podmienky používania nepovinného označenia kvality „horský výrobok“ pre produkty živočíšneho pôvodu:

- 1) Pojem horský výrobok možno použiť na výrobky získané zo zvierat z horských oblastí a spracované v týchto oblastiach.
- 2) Pojem horský produkt možno použiť na produkty získané zo zvierat chovaných najmenej dve tretiny ich života v horských oblastiach, ak sa produkty spracúvajú v týchto oblastiach.
- 3) Pojem horský produkt sa môže vzťahovať aj na produkty získané zo zvierat v sezónnom presune, ktoré strávili aspoň štvrtinu svojho života v presune a ktoré sa pásli na pastvinách v horských oblastiach.

Rumunsko rozhodlo nepoužívať žiadnu výnimku na zníženie vzdialenosti spracovateľskej prevádzky od horskej oblasti.

Postup pri autorizácii použitia: Národná agentúra pre horské oblasti, ktorá je súčasťou ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka má na starosti koordináciu a implementáciu OQT miestnymi orgánmi. Hlavnou úlohou agentúry je vypracovať a implementovať stratégiu a politiku rozvoja a ochrany horských oblastí v Rumunsku, ako aj implementáciu opatrení v rámci Národného programu rozvoja vidieka 2014 – 2020.

Agentúra je tiež príslušným orgánom na overenie zhody údajov obsiahnutých v špecifikáciách s cieľom udeliť právo používať nepovinné označenie kvality horský výrobok, zriadiť a viesť Národný register horských produktov a overiť súlad s európskymi a národnými právnymi predpismi hospodárskych subjektov, ktoré získali právo používať toto vyhlásenie.

Pojem horský výrobok sa zavedie ako OQT a prideliť sa výrobkom určeným na ľudskú spotrebu, ak:

- suroviny a krmivo pre hospodárske zvieratá pochádzajú prevažne z horských oblastí;
- v prípade spracovaných produktov prebieha aj spracovanie v horských oblastiach.

¹⁸ Nariadenie č. 52/2017 z 3. marca 2017. Dostupné na internete (v rumunčine): <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/214347> [cit. 26.9.2022]

¹⁹ Vyhláška č. 97/1332/2019. Dostupné na internete (v rumunčine): <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/211979> [cit. 26.9.2022]

Analýza žiadostí o používanie OQT, vydávanie oprávnenia a sledovanie užívateľov označenia, bude na miestnej úrovni. Agentúra pre horské oblasti bude sledovať všetkých používateľov označenia a registrovať ich v Národnom registri horských produktov.

Kontrolný systém proti podvodom: Úrad na ochranu spotrebiteľa je zodpovedný za kontroly na trhu a kontroluje aj to, či výrobcovi bolo udelené oprávnenie používať OQT a či je označovanie v súlade s národnou reguláciou.

Pravidlá pre používaný formát: V januári 2019 vláda vydala nariadenie č. 49²⁰ upravujúce národné logo, ktoré sa má používať na OQT.

Používanie OQT výrobcami: Od júla 2017 bolo v predaji 573 produktov, ktoré už boli registrované pod OQT pre horské výrobky – z toho 264 mliek a mliečnych výrobkov.

Marketing a propagácia: Toto významné zvýšenie počtu produktov, používajúcich OQT možno vysvetliť štyrmi dôvodmi:

- Celý proces na získanie OQT je centralizovaný pod Národnou agentúrou pre horské oblasti (propagácia, registrácia, overenie, kontroly), špecializovanú organizáciu, ktorá sa zameriava na podporu rozvoja horských oblastí z dlhodobého hľadiska a ktorá bola oficiálne vytvorená novým rumunským zákonom o horách.
- Istota pre spotrebiteľa, že produkt naozaj pochádza z hôr, keďže celý proces je certifikovaný orgánmi verejnej moci.
- Logo a národná databáza robia produkty viditeľnejšie.
- Silná kampaň na šírenie informácií v médiách (TV, rádio, noviny, internet, účasť výrobcov na veľkých národných podujatiach na zvýšenie povedomia a presvedčenie spotrebiteľov o pridanej hodnote horských produktov).

V prípade uvádzania horských produktov na trh musí hospodársky subjekt dodržať všetky podmienky uvádzania na trh v súlade s platnou legislatívou. Na mieste predaja musí byť vystavená aj fotokópia rozhodnutia o udelení práva na používanie nepovinné značky kvality horský výrobok.

²⁰ Vyhláška č. 49/2019 zo 14. januára 2019. Dostupné na internete (v rumunčine):
<https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/210544> [cit. 10.9.2022]

3.2.7.Slovinsko²¹

63,2 % územia Slovinska pokrývajú hory a 52,9 % poľnohospodársky využívaného územia sa nachádza v horských oblastiach. 32,33 % slovinských potravín sa vyrába v horských oblastiach, čo predstavuje 1,2 % EÚ horskej výroby potravín.

Adaptačný proces na národnej úrovni: Slovinsko prispôbilo svoju vnútroštátnu legislatívu zavedeniu OQT. V dôsledku prijatia nariadení EÚ, zmenilo a doplnilo dva vlastné právne predpisy: „Zákon o poľnohospodárstve (Ú. v. č. 26/14)²²“ prijatý v apríli 2014 a „Pravidlá pre systémy kvality pre poľnohospodárske výrobky a potraviny (Ú. v. č. 23/15)²³“ prijaté v apríli 2015.

Slovinsko nevyužilo možnosť výnimky pre vzdialenosť spracovateľských jednotiek od horských oblastí.

Postup pri autorizácii použitia: Žiadateľ o pridelenie označenia horský výrobok (združenie výrobcov, bez ohľadu na jeho právnu formu) musí podať žiadosť na Ministerstvo pôdohospodárstva, lesníctva a potravinárstva. Žiadosť sa potom predloží na preskúmanie rôznym odborným inštitúciám a odborným komisiám zloženým zo slovinských odborníkov z rôznych oblastí (napr. mäso, mlieko, soľ, oleje, zelenina, obilniny, liehoviny). Po kladnom stanovisku odborných inštitúcií a odbornej komisie ministerstvo udelí poľnohospodárskemu výrobku alebo potravine ochranu v podobe označenia a schváli špecifikáciu, v ktorej stanoví podmienky, ktoré musí poľnohospodársky výrobok alebo potravina spĺňať, aby mohli používať chránené označenie.

Kontrolný systém proti podvodom: Kontroly budú v kompetencii Národnej správy pre bezpečnosť potravín, veterinárny sektor a ochranu rastlín, ktorá je zodpovedná za úradné kontroly „na základe analýzy rizika“.

Pravidlá pre používaný formát: V súčasnosti ministerstvo nezaviedlo žiadne predpísané logo alebo akúkoľvek formálnu požiadavku na označenie, použité na obale.

Marketing a propagácia: Propagácia a komunikácia horského mlieka a výrobkov z neho je v réžii samotných výrobcov. Nízky počet používateľov s najväčšou pravdepodobnosťou súvisí s nedostatkom vedomostí o OQT medzi poľnohospodármi. Slovinské ministerstvo poľnohospodárstva, potravinárstva a lesníctva sa preto rozhodlo spustiť od roku 2020 komunikačná kampaň o OQT a vysvetliť poľnohospodárom schémy a postupy na jeho použitie.

²¹ Informácie sú čerpané zo štúdie Mountain product a z požiadavky ECPRD č. 5117 Mountain milk (jún 2022)

²² Zakon o kmetijstvu (ZKme-1). Dostupné na internete (v slovinskom jazyku):

<http://pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO4716>;

(v anglickom jazyku): <http://www.pisrs.si/Pis.web/cm?idStrani=prevodi> [cit. 13.9.2022]

²³ Pravilnik o shemah kakovosti kmetijskih pridelkov in živil. Dostupné na internete (v slovinskom jazyku):

<http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=PRAV11896> [cit. 13.9.2022]

Používanie OQT výrobcami: V súčasnosti je známy len jeden farmár, ktorý vyrába čerstvé hovädzie mäso, registrovaný ako používateľ OQT.

Dotácie pre chovateľov/výrobcov/spracovateľov: Na produkciu a spracovanie mlieka z horských mliečnych fariem sa neplánujú žiadne osobitné dotácie. Vo vysokohorských oblastiach však existuje forma podpory produkcie mlieka. Cieľom tohto typu podpory je zachovať produkciu mlieka v oblastiach s menej priaznivými podmienkami pre produkciu mlieka. Viac informácií o presných podmienkach na udelenie podpory a jej výške (v slovinskom jazyku) sa dá nájsť na stránke ministerstva: <https://www.gov.si/teme/podpora-za-mleko-v-gorskih-obmocjih/>.

Štúdie o benefitoch: Nie sú známe žiadne štúdie, porovnávajúce zdravotné účinky horského mlieka a výrobkov z neho so štandardným mliekom, pochádzajúcim z rovinných oblastí.

3.2.8. Taliansko²⁴

Hory pokrývajú 47,5 % územia Talianska a 33,8 % poľnohospodársky využívaného územia. Talianske horské oblasti produkujú 30,8 % horských potravín vyprodukovaných v EÚ a tým je Taliansko najväčším producentom horských výrobkov v EÚ. Produkcia horských produktov v Taliansku predstavuje 17,4 % celkovej poľnohospodárskej produkcie krajiny.

Adaptačný proces na národnej úrovni: Národná vyhláška „Regolamento comunitario“ bola prijatá 26. júla 2017 (zverejnená v Úradnom vestníku z 13. septembra 2017) za účelom prispôbiť nariadenia EÚ na národnej úrovni. Taliansko sa spolieha na silné zapojenie regiónov do monitorovania a kontroly používania OQT. Národné usmernenie o kontrole bolo prijaté vyhláškou z 20. júla 2018. A národné logo bolo prijaté vyhláškou zo dňa 2.8.2018.

Po dlhej diskusii sa Taliansko rozhodlo uplatniť výnimku na umiestnenie spracovateľských kapacít mlieka a mliečnych výrobkov do 10 km, čím sa redukuje požiadavka 30 km daná nariadením EÚ. Toto opatrenie pomáha zachovať prínos pre hospodárov v horských

²⁴ Informácie sú čerpané zo štúdie Mountain product

oblastiach. Vzdialenosť 30 km by totiž znamenala, že veľké mestá ako Turín respektíve Miláno by mohli tiež zo schémy profitovať. Zníženie vzdialenosti nevylučuje zo systému veľa malých podnikov na spracovanie mlieka a mliečnych výrobkov a zachováva pridanú hodnotu pre horské oblasti.

Postup pri autorizácii použitia: Poľnohospodári sú oprávnení používať toto označenie po zaslaní oznámenia o svojom zámere krajským úradom a vstupe do systému. Farmári sa tak zapisujú do registra v danom kraji. Každý krajský úrad musí oznamovať tento zoznam výrobcov raz ročne národnému ministerstvu pôdohospodárstva.

Kontrolný systém proti podvodom: Pokiaľ ide o kontrolný systém, súčasná výzva spočíva v dohode na najlepšom spôsobe efektívnej implementácie OQT bez spôsobenia dodatočnej byrokratickej záťaže pre výrobcov, ktorá by im zabránila používať toto označenie. Regionálne orgány chcú urobiť nariadenie atraktívne pre výrobcov a ponúknuť im alternatívny nástroj, ktorý sa používa jednoduchšie ako Chránené označenie pôvodu (CHOP) a Chránené zemepisné označenie (CHZO) pre propagáciu ich produktov. Kontrola by mala byť zavedená na trhovej úrovni až po začatí používania tohto označenia. Talianska legislatíva o sledovateľnosti potravinárskych výrobkov umožňuje príslušným kontrolným orgánom spätne vysledovať produkty až k miestu ich spracovania a pôvodu.

Ďalšie kroky: Každý región musí pripraviť zoznam výrobcov horských produktov a zverejniť ho online a taktiež na stránke ministerstva a aktualizuje ho raz za 6 mesiacov. Každý región má teda svoj vlastný zoznam výrobcov.

V decembri 2019 talianske ministerstvo poľnohospodárstva zaslalo všetkým prevádzkovateľom zaradeným do regionálnych zoznamov prieskum, žiadajúc používateľov OQT horské produkty o ich skúsenosti a hodnotenia. Výsledky prieskumu zatiaľ nie sú k dispozícii.

Napriek tomu sa dá povedať, že pretrvávajúcim problémom zostáva koexistencia na trhu produktov označených OQT „horský výrobok“ a výrobkov všeobecne označené ako „z hôr“. Spotrebitelia naozaj nerozumejú rozdielom medzi dvoma úrovňami záruky: prvá schéma je založená na legislatívne daných požiadavkách, je verejná a otvorená pre všetkých prevádzkovateľov, zatiaľ čo druhá zahŕňa iba všeobecné požiadavky dané súkromným subjektom. To má spravodlivú súťaž medzi výrobcami a spôsobuje zmätok pre spotrebiteľov. Bolo by vhodné začať silnú kampaň, využívajúcu prostriedky na propagáciu na národnej úrovni a na úrovni EÚ (napr. televízia alebo sociálne siete) a informovať spotrebiteľov, že OQT „horský výrobok“ musí spĺňať požiadavky stanovené európskym nariadením a je garantované nariadením o označovaní, ktoré dáva zodpovednosť prevádzkovateľom a je kontrolované vnútroštátnymi orgánmi verejnej moci. Čím viac spotrebiteľov si bude vedomých toho, že OQT pomáha zachovaniu horského poľnohospodárstva a komunít, tým lepšiu cenu trh nastaví pre farmárov a ich produkty.

3.3. Štáty, ktoré doteraz neprispôbili národnú legislatívu na implementáciu nepovinného označenia kvality

3.3.1. Grécko²⁵

V Grécku pokrývajú hory 49,3 % územia a 37,6 % poľnohospodársky využívaného územia je v horách. Výroba horských produktov v Grécku predstavuje 23,35 % z celkovej poľnohospodárskej výroby krajiny. Doteraz nebolo implementované *OQT horský výrobok*, aj keď sa to plánuje. Poľnohospodári sú viac vyzývaní, aby používali „klasické“ označenia kvality ako CHOP (Chránené označenie pôvodu), CHZO (Chránené zemepisné označenie) a ZTS (Zaručená tradičná špecialita). Neexistujú špeciálne dotácie pre horské mlieko, ale v rámci programu rozvoja vidieka sú špeciálne dotácie pre výrobcov mlieka a spracovateľské závody v horských a znevýhodnených oblastiach.

3.3.2. Poľsko²⁶

2 % územia Poľska sú hornaté a 1,7 % jeho poľnohospodársky využívaného územia sa nachádza v horách. Výroba horských produktov v Poľsku predstavuje 1,42 % z celkovej poľnohospodárskej produkcie krajiny. *OQT horský výrobok* nie je zatiaľ implementované v národnej legislatíve a nie sú známe ani žiadne plány v tomto smere do budúcnosti.

Označenie pre horské produkty nebolo oficiálne zavedené. Existuje však Asociácia – Spoločnosť horských produktov založená v roku 2015, ktorá združuje výrobcov horských produktov s príslušným certifikátom a ľudí, ktorí podporujú propagáciu produktov z horských oblastí.

²⁵ Informácie sú čerpané zo štúdie Mountain product a z požiadavky ECPRD č. 5117 Mountain milk (jún 2022)

²⁶ Tamže

Marketing a propagácia: Marketing a propagáciu si riešia samotní výrobcovia.

Dotácie pre chovateľov/výrobcov/spracovateľov: Neexistujú žiadne špeciálne dotácie pre chovateľov/výrobcov/spracovateľov horského mlieka.

Štúdie o benefitoch: Monografia *Indikátory zmeny kultúrneho dedičstva* vydaná v roku 2021 Poľnohospodárskou univerzitou v Krakove. Medzi vedeckými prácami sa nachádza aj: *Pol'ský červený dobytok a pol'ské horské ovce a ich produkty ako bioindikátory pol'skej časti kultúrneho dedičstva Karpát* (v angličtine):

https://foodheritage.urk.edu.pl/zasoby/196/Indicators_of_change-Monograph-2021.pdf

3.3.3. Portugalsko²⁷

43 % územia Portugalska je hornatých a 28,7 % poľnohospodársky využívaného územia sa nachádza v horách. 21,45 % potravín sa vyrába v horských oblastiach, čo predstavuje 2,3 % horskej produkcie EÚ.

Používanie *OQT horský výrobok* nie je upravené na národnej úrovni a závisí teda od konkrétneho výrobcu, alebo spoločenstva výrobcov. Existuje napríklad spoločenstvo výrobcov mlieka s názvom Leite de Montanha (horské mlieko), ktoré vyrába syr a maslo z horského mlieka s nasledujúcim logom:

²⁷ Tamže

3.3.4. Slovenská republika²⁸

45,3 % územia Slovenska je hornatých a 34,3 % poľnohospodársky využívaného územia sa nachádza v horách. Výroba horských produktov na Slovensku predstavuje 20,84 % z celkovej poľnohospodárskej produkcie. Napriek dôležitosti salašníctva v krajine, doteraz sa OQT *horský výrobok* nebolo neimplementovalo.

Marketing a propagácia horských výrobkov je vo vlastnej réžii výrobcov. Ako príklad uvádzame Náš Liptov: <https://www.nasliptov.sk/horskemlieko/>

Existuje možnosť požiadať o Značku kvality pre takého výroby.

V rámci obchodovania so surovým kravským mliekom nemáme k dispozícii osobitné informácie o obchodovaní s mliekom z horských oblastí. MPRV SR zvlášť sleduje len informácie o priemernom množstve a priemerných cenách mlieka vyrobeného v systéme ekologického poľnohospodárstva dodaného mliekarňam, ktoré Slovensko zároveň oznamuje v zmysle platných právnych predpisov EÚ Komisii. K dispozícii sú ďalej len údaje o nákladovosti produkcie mlieka (kravského aj ovčieho) v horských oblastiach. V rámci novej SPP sa pripravujú právne predpisy, ktoré okrem iného umožnia organizáciám výrobcov v sektore mlieka, umiestňovať svoju produkciu na trh pod značkou (logom) organizácie výrobcov a vytvoriť si vlastnú marketingovú stratégiu.

Špeciálne dotácie pre výrobu a spracovanie horského mlieka v SR nie sú poskytované. Avšak v rámci zdrojov Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka (EPFRV) je možné prideliť podpory v súvislosti s opatreniami programu rozvoja vidieka a rámci nich platby pre oblasti s prírodnými obmedzeniami alebo inými osobitnými obmedzeniami a osobitne napr. pre horské oblasti.²⁹

²⁸ Informácie sú čerpané zo štúdie Mountain product doplnené o informácie od Ministerstva pôdohospodárstva SR

²⁹ Poľnohospodárska platobná agentúra. Dostupné na internete: <https://www.apa.sk/priame-a-agro-environmentalne-podpory> [cit. 24.9.2022]

3.3.5. Spojené kráľovstvo³⁰

V Spojenom kráľovstve, najmä v Škótsku, neboli doteraz žiadne regióny vládou oficiálne definované ako hory, hoci údaje z Nordregio naznačujú, že 25,5 % krajiny je pokrytých horami. Neochota vlády, aby určili oblasti ako hornaté, môže súvisieť so spoločnou poľnohospodárskou politikou (CAP) a znevýhodnenými oblasťami (LFA).

Spojené kráľovstvo používa označenia menej priaznivej oblasti (LFA), ktoré boli prvýkrát zavedené v európskej legislatíve v roku 1975 pre oblasti s prírodnými a sociálno-ekonomickými nevýhodami. Označenie LFA vo veľkej miere zodpovedá oblastiam horských poľnohospodárskych systémov v Spojenom kráľovstve.

Škótska vláda, ako sa zdá, sa zdráha vytvoriť podporné mechanizmy na používanie OQT, radšej sa intenzívne zameriava na škótske značky. Snažili sa napríklad podporovať označenie súvisiace s horami v nedávnej minulosti – značka Crofters.

Keďže Spojené kráľovstvo na základe referenda o členstve v EÚ z 23. júna 2016 opustilo EÚ, žiadny ďalší pokrok v oblasti implementácie označenia horský výrobok sa v najbližšom čase neočakáva.

V Anglicku budú platby spoločnej poľnohospodárskej politiky (CAP) nahradené schémami environmentálneho manažmentu pôdy (ELM)³¹.

3.3.6. Španielsko³²

Horské oblasti pokrývajú 40,7 % územia Španielska a 29,7 % poľnohospodársky obrábanej pôdy je v horách. Španielsko je druhým najväčším producentom horských produktov v EÚ po Taliansku (18,8 %). Podľa HAZI, organizácie, zodpovednej za rozvoj vidieka pre baskickú vládu, španielske ministerstvo poľnohospodárstva doteraz nevyvinulo aktivity v prospech implementácie a regulácie OQT. Keďže neexistuje národná právna úprava používania OQT, používanie označenia horský výrobok je v kompetencii jednotlivých výrobcov.

V Baskicku hory pokrývajú 80 % územia. V súčasnosti výrobcovia z Baskicka používajú regionálnu schému s názvom Eusko Label. Schému spravuje HAZI a certifikuje pôvodom aj kvalitou produktu. Na regionálnej úrovni je toto označenie najobľúbenejšie a je dobre zavedené.

³⁰ Informácie sú čerpané zo štúdie Mountain product a z požiadavky ECPRD č. 5117 Mountain milk (jún 2022)

³¹ Viac informácií o nových spôsoboch financovania poľnohospodárstva v Spojenom kráľovstve: Farm funding: implementing new approaches (január 2022). Dostupné na internete (v angličtine): <https://researchbriefings.files.parliament.uk/documents/CBP-9431/CBP-9431.pdf> [cit. 22.9.2022]

³² Informácie sú čerpané zo štúdie Mountain product a z požiadavky ECPRD č. 5117 Mountain milk (jún 2022)

Marketing a propagácia: Za marketing a propagáciu sú zodpovední samotní výrobcovia, aj keď je pravda, že existujú určité štandardy pre označovanie, ako aj možnosť vyžiadať si známku kvality pre tieto produkty.

Ministerstvo pôdohospodárstva vypracovalo niekoľko kampaní na podporu obchodu s horskými produktmi. Patria sem kampane „Na etikete spoznáte rozdiel“ („En la etiqueta encuentras la diferencia“), ktorej cieľom je zvýšiť povedomie verejnosti o tom, že je dôležité pozeráť sa na označovanie určitých výrobkov, aby ste zistili ich pôvod, a tým posilniť pozíciu domáceho agropotravinárskeho a rybárskeho sektora, zdôrazniť prácu farmárov, chovateľov hospodárskych zvierat a rybárov a „Sme ekologickí. Nie je čo skrývať“ („Aquí somos ecológicos. Nada que seconder“) s cieľom zvýšiť povedomie o ekologických produktoch krajiny.

Dotácie pre chovateľov/výrobcov/spracovateľov: Neexistujú žiadne záznamy o osobitných dotáciách poskytovaných výrobcom/chovateľom/spracovateľom mlieka z horských oblastí v Španielsku oproti výrobcom/chovateľom/spracovateľom mlieka z nížin.

Štúdie o benefitoch: Nie sú dostupné žiadne relevantné výskumy/štúdie o zdravotných výhodách horského mlieka a mliečnych výrobkov v porovnaní s iným mliekom a mliečnymi výrobkami. Ministerstvo poľnohospodárstva, rybolovu, výživy a životného prostredia vypracovalo v roku 2017 správu „Výroba horských potravín v Španielsku“ („Las producciones alimentarias de montaña en España“³³). Táto správa mala byť prvým zhodnotením výrobného potenciálu horských potravín vrátane názoru skupín výrobcov, ktorí by mohli mať prospech z diferenciácie, prostredníctvom použitia nepovinného označenia „horský výrobok“, ustanoveného delegovaným nariadením Komisie č. 665/2014.

³³ Las producciones alimentarias de montaña en España. Dostupné na internete (v španielčine): https://www.mapa.gob.es/es/alimentacion/temas/calidad-diferenciada/las-producciones-alimentarias-de-montana-en-espanaconanexos_tcm30-426487.pdf [cit. 16.9.2022]

3.3.7. Švédsko³⁴

Pojem horské mlieko nie je vo Švédsku ako taký regulovaný.

Neexistuje zatiaľ ani zhoda v definícii horských oblastí pre účely poľnohospodárskej produkcie a podpory. V nariadení (EÚ) č. 1151/2012 sa v článku 31 uvádza, že horské oblasti v rámci Únie sú oblasti vymedzené podľa článku 18 ods. 1 nariadenia (ES) č. 1257/1999. Podľa tohto článku sú oblasti severne od 62. rovnobežky a určité príslušné oblasti adekvátne horským oblastiam. Z tohto hľadiska by týmto regiónom v severnom Švédsku mal byť udelený rovnocenný štatút ako majú horské oblasti, pokiaľ ide o možnosť získať ekonomickú podporu pre poľnohospodárstvo od Švédskej rady pre poľnohospodárstvo³⁵. Švédska potravinová agentúra³⁶ však vyhlasuje, že označenie „výrobok z horskej oblasti“ sa nesmie používať na švédskych výrobkoch, pretože podľa agentúry nie sú vo Švédsku definované žiadne horské oblasti.

Ďalším štátom, ktorý nemá *OQT horský výrobok* zavedený vo svojom národnom právnom systéme je **Fínsko**.

³⁴ Informácie sú čerpané z požiadavky ECPRD č. 5117 Mountain milk (jún 2022)

³⁵ Swedish Board of Agriculture. Dostupné na internete (v angličtine):

<http://djur.jordbruksverket.se/swedishboardofagriculture.4.6621c2fb1231eb917e680002462.html> [cit. 23.9.2022]

³⁶ Swedish Food Agency. Dostupné na internete (v angličtine): <https://www.livsmedelsverket.se/en> [cit. 23.9.2022]

4. Záver

Označenie horský výrobok patrí medzi tzv. nepovinné označenia kvality OQT a je upravené príslušnými nariadeniami EÚ. Tieto nariadenia sú priamo aplikovateľné v členských štátoch, avšak niektoré členské štáty ich transponovali do svojho národného právneho systému a definovali tak presnejšie jednotlivé súvislosti používania tohto označenia, napr. štandard pre formát označenia (logo), vedenie národného registra výrobcov používajúcich toto označenie, presný postup pre autorizáciu používania označenia, kontrolné orgány a podobne.

Okrem toho boli predmetom nášho skúmania aj metódy marketingu a propagácie takýchto výrobkov, prípadné špeciálne dotácie na takéto výrobky, ako aj to, či neboli publikované nejaké štúdie zaoberajúce sa zdravotnými benefitmi horského mlieka a výrobkov z neho v porovnaní s konzumáciou štandardného mlieka z rovinných oblastí.

Okrem členských štátov EÚ sme sa zaoberali aj Spojeným kráľovstvom, keďže bolo zahrnuté aj do štúdie Euromontana a v Škótsku sa nachádza pomerne značná časť vyššie položených oblastí.

V porovnávací štúdii sme vychádzali najmä zo štúdie Euromontany³⁷, ktorá bola naposledy aktualizovaná v roku 2020, a informácie sme dopĺňali odpoveďami jednotlivých parlamentov na požiadavku Európskeho centra pre parlamentný výskum a dokumentáciu ECPRD č. 5117 Mountain milk (jún 2022) a ďalšími uvedenými informačnými zdrojmi.

Na základe štúdie Euromontany sme členské štáty EÚ rozdelili do troch hlavných skupín:

- štáty, ktoré priamo uplatňujú príslušné nariadenia EÚ bez transpozície do národnej legislatívy : Rakúsko
- štáty, ktoré prispôbili, alebo sú v procese prispôbovania svojej národnej legislatívy na implementáciu OQT: Bulharsko, Česká republika, Francúzsko, Chorvátsko, Nemecko, Rumunsko, Slovinsko, Taliansko
- štáty, ktoré doteraz neprispôbili svoju národnú legislatívu na implementáciu OQT: Fínsko, Grécko, Poľsko, Portugalsko, Slovenská republika, Spojené kráľovstvo, Španielsko, Švédsko.

Najdôležitejšie závery nášho výskumu sú zhrnuté do tabuliek, nachádzajúcich sa v časti Zhrnutie na začiatku štúdie. Z preskúmaných informačných zdrojov ani z odpovedí zahraničných parlamentov sme sa nedozvedeli o žiadnej publikovanej štúdii, primárne skúmajúcej zdravotné benefity horského mlieka a výrobkov z neho.

Iniciatíva Európskej únie v oblasti OQT *horský výrobok* má určite svoje opodstatnenie. Vytvorenie systému označovania týchto produktov by malo podporiť miestne ekonomiky a tiež prispieť k zachovaniu tradície výroby a spotreby miestnych produktov v horských

³⁷ štúdia Mountain product

oblastiach. Uznanie tejto skutočnosti je výhodou pre poľnohospodárov, ako aj pre spotrebiteľov. Poľnohospodárom umožňuje lepšie uvádzať výrobok na trh, ale zároveň zabezpečuje, aby boli spotrebiteľom jasné určité vlastnosti výrobkov. Aby sa tak stalo, bolo by potrebné dotiahnuť národnú legislatívu, zameranú na vytváranie nástrojov na propagáciu, realizáciu a podporu takýchto iniciatív jednotlivých výrobcov, alebo zoskupení výrobcov.

Použité zdroje:

1. IMPLEMENTATION OF THE EU OPTIONAL QUALITY TERM “MOUNTAIN PRODUCT” WHERE DO WE STAND IN THE DIFFERENT MEMBER STATES? (2020) Dostupné na internete (v angličtine): https://www.euromontana.org/wp-content/uploads/2020/06/2020-05-26-Implementation-of-the-OQT_EN.pdf [cit. 26.9.2022]
2. Nariadenie (EÚ) č. 1151/2012 Európskeho parlamentu a Rady z 21. novembra 2012 o systémoch kvality pre poľnohospodárske produkty a potraviny. Dostupné na internete: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:32012R1151&from=EL> [cit. 26.9.2022]
3. Delegované nariadenie Komisie (EÚ) č. 665/2014 z 11. marca 2014, ktorým sa dopĺňa nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1151/2012, pokiaľ ide o podmienky používania nepovinného výrazu kvality „horský výrobok“. Dostupné na internete: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=CELEX%3A32014R0665> [cit. 26.9.2022]
4. Nariadenie Rady (ES) č. 1257/1999 zo 17. mája 1999 o podpore rozvoja vidieka z Európskeho poľnohospodárskeho usmerňovacieho a záručného fondu (EPUZF) a ktorým sa menia a rušia niektoré nariadenia. Dostupné na internete: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/1999/1257/oj/?locale=sk> [cit. 23.9.2022]
5. Požiadavka ECPRD č. 5117 Mountain milk (jún 2022). dostupné na internete: <https://ecprd.secure.europarl.europa.eu/ecprd/private/page/home> (uzavretá databáza)
6. Santini, F., Guri, F., Gomez y Paloma, S.: Labelling of agricultural and food products of mountain farming. Dostupné na internete (v angličtine): <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC77119> [cit. 26.9.2022]
7. Serviceverein Geschützte Bezeichnungen für Lebensmittel. Dostupné na internete (v nemčine): <https://www.svggh.at/> [cit. 26.9.2022]
8. Ordonnance n° 2015-1246 du 7 octobre 2015 relative aux signes d'identification de l'origine et de la qualité. Dostupné na internete (vo francúzštine): <https://www.legifrance.gouv.fr/loda/id/JORFTEXT000031279415/> [cit. 26.9.2022]
9. Mont lait. Dostupné na internete (vo francúzštine): <https://www.montlait.fr/> [cit. 26.9.2022]
10. NN 38/2019 (12.4.2019.), Pravidník o zaštitenim oznakama izvornosti, zaštitenim oznakama zemljopisnog podrijetla i zajamčeno tradicionalnim specijalitetima poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda i neobveznom izrazu kvalitete »planinski proizvod. Dostupné na internete (v chorvátskom jazyku): https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/full/2019_04_38_786.html [cit. 14.9.2022]
11. Rozhodnutie č. 506/2016 z 20. júla 2016. Dostupné na internete (v rumunčine): <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/180412> [cit. 10.9.2022]
12. Nariadenie č. 52/2017 z 3. marca 2017. Dostupné na internete (v rumunčine): <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/214347> [cit. 26.9.2022]
13. Vyhláška č. 97/1332/2019. Dostupné na internete (v rumunčine): <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/211979> [cit. 26.9.2022]
14. Vyhláška č. 49/2019 zo 14. januára 2019. Dostupné na internete (v rumunčine): <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/210544> [cit. 10.9.2022]
15. Zakon o kmetijstvu (ZKme-1). Dostupné na internete (v slovinskom jazyku): <http://pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO4716> [cit. 13.9.2022]; (v anglickom jazyku): <http://www.pisrs.si/Pis.web/cm?idStrani=prevodi>
16. Pravidník o shemah kakovosti kmetijskih pridelkov in živil. Dostupné na internete (v slovinskom jazyku): <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=PRAV11896> [cit. 13.9.2022]
17. Poľnohospodárska platobná agentúra. Dostupné na internete: <https://www.apa.sk/priame-a-agro-environmentalne-podpory> [cit. 24.9.2022]
18. Farm funding: implementing new approaches (január 2022). Dostupné na internete (v angličtine): <https://researchbriefings.files.parliament.uk/documents/CBP-9431/CBP-9431.pdf> [cit. 22.9.2022]

19. Las producciones alimentarias de montaña en España. Dostupné na internete (v španielčine): https://www.mapa.gob.es/es/alimentacion/temas/calidad-diferenciada/las-producciones-alimentarias-de-montana-en-espana/anexos_tcm30-426487.pdf [cit. 16.9.2022]
20. Swedish Board of Agriculture. Dostupné na internete (v angličtine): <http://djur.jordbruksverket.se/swedishboardofagriculture.4.6621c2fb1231eb917e680002462.html> [cit. 23.9.2022]
21. Swedish Food Agency. Dostupné na internete (v angličtine): <https://www.livsmedelsverket.se/en> [cit. 23.9.2022]